

Sygn. akt IV U 351/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Kazimierz Kostrzewa

Protokolant: protokolant sądowy Marta Bartusiak

po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 2015 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania R. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)w Ł.

z dnia 31 marca 2015 roku nr (...)

w sprawie R. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.

o prawo do emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu R. S. emeryturę od dnia 01 września 2013 roku.

Sygn. akt IVU 351/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 2 czerwca 2015 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) w Ł. decyzją z dnia 31.03.2015 r. znak: (...) odmówił R. S. przyznania prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż odwołujący nie spełnia przesłanek przyznania świadczenia emerytalnego określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2004 r. Nr 39 poz. 353 z póź. zm.) w zw. z Rozporządzeniem Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) i Umową między Rzeczpospolitą Polską a Kanadą o zabezpieczeniu społecznym z dnia 2 kwietnia 2008 r. (Dz.U. z 2009 r. Nr 133, poz. 1095), bowiem nie udokumentował 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wymienionych w wykazie A bądź B stosownie do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. nr 8, poz. 43 z póź. zm.), a tylko 6 lat, 4 miesiące i 17 dni. Organ rentowy nie uznał okresu zatrudnienia od 04.10.1978 r. do 15.05.1990 r. w Kombinacie Budowlanym w T., ponieważ brak jest dokumentu potwierdzającego wykonywanie pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

R. S. wniósł odwołanie od powyższej decyzji, w którym domagał się jej zmiany poprzez przyznanie emerytury. W uzasadnieniu wskazał, że pracował w warunkach szczególnych ponad 15 lat przy uwzględnieniu zatrudnienia w Kombinacie Budowlanym w T. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony oraz kierowcy autobusu

o liczbie miejsc powyżej 15. Zakład pracy obecnie nie istnieje. Sporne okoliczności zamierza wykazać zeznaniami świadków oraz w oparciu o własne zeznania.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że R. S. urodzony w dniu (...) osiągnął 60 lata życia. Na dzień 01.01.1999 r. legitymuje się okresem zatrudnienia wynoszącym 29 lat, 2 miesiące i 18 dni okresów składkowych w Polsce oraz w Kanadzie. Nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. W dniu 06.09.2013 r. odwołujący złożył wniosek o przyznanie emerytury. Organ rentowy uznał odwołującemu jako pracę w szczególnych warunkach pracę w okresach: od 22.03.1971 r. do 25.04.1972 r., od 05.09.1974 r. do 30.09.1978 r. i od 15.10.1997 r. do 31.12.1998 r. w łącznym wymiarze 6 lat, 4 miesiące i 17 dni.

/okoliczności bezsporne/.

Ponadto Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od 04.10.1978 r. do 15.05.1990 r. odwołujący był zatrudniony w Kombinacie Budowlanym w T. w wymiarze pełnego etatu na stanowisku na stanowisku kierowcy-operator, kierowcy, kierowcy autobus. Początkowo odwołujący u tego pracodawcy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był zatrudniony jako kierowca dźwigu zamontowanego na samochodzie ciężarowym marki S., J., T.. Jego praca polegała na załadunku przy użyciu dźwigu materiałów budowlanych na samochody ciężarowe, wyjazd dźwigiem na budowę i rozładunku materiałów budowlanych. Czasami rozładowywał transporty materiałów dostarczanych przez inne podmioty, układał betonowe płyty. W 1979 r. wyjechał na budowę eksportową do Libii, gdzie również stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował na stanowisku kierowcy operatora dźwigu. Od 1980 r. do stycznia 1989 r. odwołujący pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowca autobusu o liczbie miejsc powyżej 15, najpierw kierował osinobusem przystosowanym do przewozu 29 osób, a później autobusem A., który mógł zabierać 40 osób. Woził pracowników do i z pracy. W lutym 1989 r. wyjechał na budowę eksportową do Bułgarii, przebywał tam do 31.08.1989 r. W Bułgarii stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako kierowca samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony marki S. 200 z przyczepą, woził materiały budowlane. W okresie od 16.05.1990 do 31.08.1992 r. przebywał na urlopie bezpłatnym.

Dowód: zeznania świadka J. W. (1) –k. 16v as,

zeznania świadka J. W. (2) –k.17 as,

zeznania świadka J. K. –k.17 as,

zeznania świadka K. S. –k.17 as,

zeznania odwołującego –k. 17 as,

świadcstwo pracy z dnia 31.08.1992 r. – k. 57 ar czII,

akta osobowe,

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom świadków J. W. (1), J. W. (2), J. K. i K. S. bowiem w sposób spójny i konsekwentny wskazywały, że R. S. w okresie zatrudnienia w Kombinacie Budowlanym w T. pracował na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony i samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony z zamontowanym dźwigiem oraz jako kierowca autobusu o liczbie miejsc powyżej 15 osób w kraju i na budowach eksportowych. Pracę w tym charakterze wykonywał w wymiarze pełnego etatu, stale, każdego dnia w wymiarze co najmniej 8 godzin dziennie. Świadkowie pracowali z odwołującym na przestrzeni całego spornego okresu i dzięki temu posiadali wiedzę na ten temat. Zeznania świadków korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym i pozwalały w sposób wiarygodny ustalić rzeczywisty charakter pracy odwołującego we wskazanym okresie.

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom odwołującego, ponieważ były spójne konsekwentne i nie zawierały wewnętrznych sprzeczności. Depozycje te potwierdzały dowody z zeznań świadków i z dokumentów.

Sąd pozytywie ocenił dowody z dokumentów zalegających w aktach rentowych i aktach osobowych odwołującego, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości Sądu, zarówno treść jak i forma dokumentów nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich jakie należałoby uwzględnić urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego w tym wynikającego z art. 244 i art.245 kpc. Sąd uznał za wiarygodne świadectwa pracy odwołującego z tym że uznał, iż okoliczność, że stanowisko odwołującego zostało określone jako kierowca operator, a nie kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony czy kierowca autobusu o liczbie miejsc powyższej 15 osób - to niedokładność ze strony pracownika, który sporządzał to świadectwo pracy. Takie ustalenia wynikają z analizy całokształtu materiału dowodowego, w tym akt osobowych i zeznań świadków.

Sąd rozważył, co następuje:

Przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie czy R. S. przysługuje prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei art. 32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.). Z §1 Rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. § 2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. §4 pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji. Natomiast w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia (§ 4 ust. 3). W myśl § 21 ust. 1, 4 i 5 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury lub renty z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w § 22 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

W sytuacji więc gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach zaświadczenia z zakładu pracy nie pozbawia to go możliwości udowodnienia tej okoliczności w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych.

Jak wyjaśnił bowiem Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r., III UZP 5/85, w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Pogląd ten został rozwinięty w znowelizowanym art. 473 kpc, który stanowi, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. W postępowaniu przed tymi sądami okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń mogą być udawadniane wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi (por. wyr. SN z dnia 02.02.1996 r. II URN 3/95 OSNP 1996/16/239).

W uchwale Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego - Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 13 lutego 2002 r. III ZP 30/2001 OSNAPIUS 2002/10 poz. 243 wskazano wprost, iż zgodnie z art. 32 ust. 2 cyt. ustawy pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach są prace wymienione w § 4-8a cyt. rozporządzenia. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20.10.2005 r. I UK 41/05 OSNP 2006/19-20/306 dokonał trafnej analizy dotyczącej obowiązywania powyższych przepisów i na potrzeby niniejszego postępowania należy stwierdzić, iż zasadnicze znaczenie dla nabycia praw do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych mają „dotychczasowe przepisy”, za które Sąd Najwyższy uważa jedynie przepisy rozporządzenia z dnia 07 lutego 1983 r., a nie zarządzenia resortowe. Przepis art. 32 ust. 4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. W rezultacie o spełnieniu przesłanki "praca w szczególnych warunkach" przesądza wykonywanie pracy wymienionej w załącznikach "A" i "B" do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r., które stanowią integralną część rozporządzenia jako aktu wykonawczego.

Odwołujący domagał się uwzględnienia jako okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Kombinacie Budowlanym w T. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony oraz kierowcy autobusu o liczbie miejsc powyżej 15.

W oparciu o zeznania świadków, zeznania odwołującego oraz akta osobowe, świadectwo pracy Sąd ustalił, że odwołujący w okresie od 04.10.1978 r. do 15.05.1990 r. był zatrudniony w Kombinacie Budowlanym w T. w wymiarze pełnego etatu na stanowisku na stanowisku kierowcy-operatora, kierowcy, kierowcy autobus. Początkowo odwołujący

u tego pracodawcy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był zatrudniony jako kierowca dźwigu zamontowanego na samochodzie ciężarowym marki S., J., T.. Jego praca polegała na załadunku przy użyciu dźwigu materiałów budowlanych na samochody ciężarowe, dojazd dźwigiem na budowę i rozładunku materiałów budowlanych. Czasami rozładowywał transporty materiałów dostarczanych przez inne podmioty, układał betonowe płyty. W 1979 r. wyjechał na budowę eksportową do Libii, gdzie również stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował na stanowisku kierowcy operatora dźwigu. Praca na stanowisku maszynisty ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych została zaliczona, zgodnie z wykazem A dział V pkt. 3, będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, do prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Ponadto Sąd ustalił, że odwołujący w trakcie zatrudnienia u tego pracodawcy od 1980 r. do stycznia 1989 r. odwołujący pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowca autobusu o liczbie miejsc powyżej 15, najpierw kierował osinobusem przystosowanym do przewozu 29 osób, a później autobusem A., który mógł zabierać 40 osób. Woził pracowników do i z pracy. W lutym 1989 r. wyjechał na budowę eksportową do Bułgarii, przebywał tam do 31.08.1989 r. W Bułgarii stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako kierowca samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony marki (...) z przyczepą, woził materiały budowlane. W okresie od 16.05.1990 do 31.08.1992 r. przebywał na urlopie bezpłatnym. Odwołujący udowodnił, że w tym okresie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony i kierowca autobusu o liczbie miejsc powyżej 15 osób wymienioną w wykazie A dział VIII poz. 2 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze tj. 5 lat, 4 miesiące i 26 dni.

Po uwzględnieniu wyżej wskazanych okresów pracy: od 04.10.1978 r. do 15.05.1990 r. oraz wcześniej uznanego okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 6 lat, 4 miesiące i 17 dni odwołujący legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych określonych w wykazie A w wymiarze co najmniej 15 lat. Biorąc powyższe ustalenia pod uwagę odwołujący spełnia przesłanki do przyznania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach, wynikające z treści art. 32 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a w szczególności § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. nr 8, poz. 43 z póź. zm). R. S. osiągnął bowiem wiek 60 lat ((...)), posiada wymagany okres zatrudnienia ponad 29 lat okresów składkowych w Polsce i Kanadzie, a przede wszystkim spełnia kwestionowaną dotąd przez organ rentowy przesłankę w postaci co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, ponieważ po uznaniu mu spornych okresów pracy w warunkach szczególnych tj. od 04.10.1978 r. do 15.05.1990 r. jako pracy w warunkach szczególnych i po doliczeniu go do już uznanych okresów pracy w warunkach szczególnych legitymuje się ponad 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Dlatego też mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd działając na mocy wskazanych wyżej przepisów prawa zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 31.03.2015 r. w ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do emerytury od dnia 01.09.2013 r. tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku o emeryturę. Mając na względzie powyższe orzeczono na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego i art.477¹⁴ §2 k.p.c.